

Opiskelijavalintojen kehittämishanke – todistusvalinta

29.8.2022

Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto MAOL ry:n kanta

2020 keväällä käyttöön otettua yhtenäistä todistusvalintaa ja pisteystyökalua ollaan kehittämässä (<https://blogs.helsinki.fi/valintahanke/>). Kehittämishankkeen tarkoituksena on mm. tarkastella, miten työkalu on toiminut ja mitä siinä tulisi kehittää.

Hankkeen lähtökohta “Opiskelijavalintoja kehitetään tutkien ja keskustellen” on hyvä tapa edetä valintojen kehittämisessä. On tärkeää, että kaikki sidosryhmät ovat tietoisia kehitettävien opiskelijavalintatapojen taustoista ja että kehittämisryhmä kuulee tahoja, jonka toimintaan valintamenettely vaikuttavat.

MAOL pitää tärkeänä, että kehitystoimenpiteet ja mahdolliset muutokset perustuvat tutkimustietoon ja faktoihin. Menestys matematiikassa ja äidinkiessä ennustaa tutkimusten mukaan varsin hyvin menestystä jatko-opinnoissa, ja siksi on luontevaa, että näiden oppiaineiden painoarvo valintatyökalussa on jatkossakin suuri. Tarkkojen painotusten tarkastelu on tietysti mahdollista, jos kehittämistyöryhmä kokee sen järkeväksi.

MAOL pitää luonnollisena, että eri reaaliaineiden painotukset ovat jatkossakin erilaiset. Painotuksen tulee perustua siihen, kuinka laajoista opinnoista oppiaineissa on kyse. Reaaliaineiden välillä lukion oppimäärän pakollisten ja syventävien opintojen laajuudet vaihtelevat 6 opintopisteestä 14 opintopisteeseen. On siis selvää, että tämä ero laajuudessa näkyy myös painoarvossa.

MAOLin mielestä on keskeistä, että pitkän ja lyhyen matematiikan keskinäinen painoarvo pysyy ennallaan. Jos pitkästä ei saa merkittävästi enempää pisteitä kuin lyhyestä, moni pitkää matematiikkaa opiskellut siirtyy kirjoittamaan lyhyen matematiikan. Tämä ei voi olla tarkoituksenmukaista ja tehokasta. Sopiva painoarvojen ero on, että pitkän matematiikan M on arvokkaampi kuin lyhyen matematiikan L.

MAOL kannattaa sellaista mallia, jossa yliopistoilla on laajat mahdollisuudet painottaa eri oppiaineita valitessaan opiskelijoita eri koulutusohjelmiin. Tällöin yliopistot voivat itse suunnata valintaa siten, että eri koulutusohjelmiin pääsee juuri haluttu osajoukko hakijoista. Näin on toki ollut nytkin jossain määrin, mutta asia ei ole näkynyt julkisuudessa, eikä yliopistojen mahdollisuus tehdä painotuksia haluamallaan tavalla ole ehkä ollut riittävä. On tietysti samalla huolehdittava myös siitä, että työkalu on riittävän yhtenevä eri yliopistojen ja koulutusohjelmien kesken painotusmahdollisuuksista huolimatta.

Median rooli tiedon jakajana opiskelijoille ja heidän vanhemmilleen on merkittävä. MAOL toivoo, että mediassa opiskelijavalintoja lähestyttäisiin faktoihin perustuen. Turhan usein on tuotu esille järjettömiä erikoistapauksia ja tehty niiden pohjalta harhaanjohtavia yleistyksiä.

Opiskelupaikan vastaanottaminen pitäisi olla kannustavaa välivuosien viettämisen sijaan, eli opiskeluohjelman vaihtamisen ei pitäisi olla epäedullista. Nykyinen ensikertalaisten painotus hakujärjestelmässä johtaa siihen, että opiskelijat jäävät viettämään välivuotta ja korottamaan ylioppilaskirjoitusten arvosanojaan, mikäli eivät pääse ensisijaiseen hakukohteeseensa. Tämä ei tässä muodossa palvele ensikertalaiskiintiön tavoitetta siitä, että opiskeluajat lyhenisivät ja opiskelijat valmistuisivat nopeasti työelämään.